

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор університету
_____ В. Ісаєнко
« ____ » _____ 2018 р.

Система менеджменту якості

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Міжнародні економічні відносини»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма: «Менеджмент організацій і адміністрування
(за видами економічної діяльності)»

Освітньо-професійна програма: «Менеджмент зовнішньоекономічної
діяльності»

Курс – 3

Семестр – 5

Аудиторні заняття – 68
Самостійна робота – 67

Екзамен – 5 семестр

Усього (годин/кредитів ECTS) – 135/4,5

Курсова робота (1) – 6 семестр

Індекс НБ-6-073/16-2.1.15

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини»	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 11.02.03-01-2018
		стор. 2 із 7	

Навчальну програму дисципліни «Міжнародні економічні відносини» розроблено на основі освітньо-професійної програми, навчального плану № НБ-6-073/16 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр», спеціальності 073 «Менеджмент», освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)» та освітньо-професійної програми «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності».

Навчальну програму розробила:
доцент кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності підприємств _____ Л. Литвиненко

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 073 «Менеджмент», освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)» та освітньо-професійної програми «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» – кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств, протокол № __ від «__» ____ 2018 р.

Завідувач кафедри _____ О. Ільєнко

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради ФЕБА, протокол №__ від «__» _____ 2018 р.

Голова НМРР _____ А.Тофанчук

УЗГОДЖЕНО
В.о. декана
_____ С.Петровська
«__» _____ 2018 р

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини»	Шифр документу	СМЯ НАУ РНП 11.02.03-01-2018
		стор. 3 із 7	

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальну програму навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» розроблено на основі «Методичних вказівок до розроблення та оформлення навчальної та робочої навчальної програм дисциплін», введених в дію розпорядженням від 16.06.2015р. №37/роз.

Дана навчальна дисципліна є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що дає можливість нарощувати матеріальний та нематеріальний капітал, допомагає приймати виважені управлінські рішення на основі світового досвіду господарювання, що забезпечує розвиток організації (підприємства) в умовах ринкових відносин.

Метою викладання дисципліни є формування у майбутніх менеджерів системи спеціальних знань з проблем та перспектив розвитку міжнародних економічних відносин (МЕВ) для фундаментальної й спеціальної освіти та практичної діяльності за фахом.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- розуміння сутності МЕВ, їх еволюції, чинників та рівнів розвитку;
- засвоєння категоріального апарату, що застосовується для аналізу процесів та явищ сучасного світового економічного розвитку;
- формування, поглиблення і систематизація знань про форми МЕВ, особливості розвитку інтеграційних процесів та діяльності міжнародних економічних організацій;
- формування уміння творчо аналізувати стан і тенденції розвитку системи міжнародних економічних відносин, визначати проблеми й перспективи їх розвитку.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- економічну сутність та основні тенденції розвитку МЕВ;
- процеси, які характеризують міжнародний рівень взаємодії національних економік;
- методичні підходи до оцінки поточного стану та прогнозування тенденцій розвитку основних форм МЕВ;
- культуру сучасного економічного мислення.

Вміти:

- використовувати набуті знання для самостійного аналізу світогосподарських процесів та прийняття на цій основі обґрунтованих управлінських рішень;
- аналізувати роль та місце країни на світових ринках;
- визначати показники обсягів, динаміки, результативності та ефективності міжнародних торговельних, інвестиційних, валютно-фінансових відносин на різних рівнях господарювання;
- використовувати емпіричний та статистичний аналіз стану міжнародного середовища для обґрунтування стратегій розвитку зовнішньоекономічної діяльності на рівні окремих підприємств;
- самостійно використовувати методики проведення порівняльного аналізу щодо загроз та переваг для вітчизняних підприємств при виході на різні сегменти міжнародних товарних, фінансових, валютних ринків.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів, а саме:

- навчального модуля №1 «Теоретичні засади та форми розвитку міжнародних економічних відносин»;
- навчального модуля №2 «Валютно-фінансові та інституціональні засади розвитку МЕВ в умовах глобалізації та міжнародної економічної інтеграції», кожен з яких є логічно завершеними, відносно самостійними, цілісними частинами навчального плану, засвоєння

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини»	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 11.02.03-01-2018
		стор. 4 із 7	

яких передбачає проведення модульних контрольних робіт та аналіз результатів їх виконання.

Окремим третім модулем є курсова робота, яку студент виконує в п'ятому семестрі. КР є важливою складовою закріплення та поглиблення теоретичних та практичних знань та вмій, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни.

Навчальна дисципліна «Міжнародні економічні відносини» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Основи економічної теорії», «Макроекономіка» та є базою для вивчення таких дисциплін, як: «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства», «Міжнародна економічна інтеграція» та інших.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Модуль №1 «Теоретичні засади та форми розвитку міжнародних економічних відносин».

Тема 2.1.1. Теоретичні та методологічні основи міжнародних економічних відносин.

Сутність МЄВ, передумови розвитку та основні принципи. Структура та форми МЄВ. Суб'єкти МЄВ. Середовище МЄВ, його структура та особливості.

Тема 2.1.2. Світове господарство та особливості його розвитку.

Особливості сучасного етапу розвитку світового господарства. Сутність міжнародного поділу праці (МПП). Міжнародна спеціалізація та кооперування виробництва. Сучасні теорії розвитку МПП.

Тема 2.1.3. Міжнародна торгівля у системі міжнародних економічних відносин.

Міжнародна торгівля та зовнішня торгівля. Показники міжнародної торгівлі. Види міжнародної торгівлі. Особливості міжнародної торгівлі послугами. Методи міжнародної торгівлі. Теорії міжнародної торгівлі (меркантилізм, теорія абсолютних переваг Адама Сміта, теорія порівняльних переваг Давіда Рікардо, теорія Хекшера-Олліна, «парадокс Леонтьєва», теорія конкурентних переваг М.Портера та ін.).

Тема 2.1.4. Регулювання міжнародної торгівлі.

Державні політики вільної торгівлі та протекціонізму. Рівні та види регулювання міжнародної торгівлі. Тарифне та нетарифне регулювання міжнародної торгівлі. Принципи та особливості діяльності Світової організації торгівлі.

Тема 2.1.5. Міжнародний рух капіталів. Міжнародна інвестиційна діяльність. Вільні економічні зони.

Сутність міжнародного руху капіталів. Причини та фактори, що стимулюють вивезення капіталу. Форми міжнародного руху капіталів. Прямі та портфельні іноземні інвестиції. Позитивні та негативні наслідки іноземних капіталовкладень. Інвестиційний клімат держави. Особливості функціонування вільних економічних зон.

Тема 2.1.6. Транснаціональні корпорації у світогосподарських зв'язках.

Сутність, причини виникнення, ознаки та види ТНК. Конкурентні переваги ТНК. Особливості розвитку ТНК. Контрактні форми діяльності ТНК. Позитивні та негативні наслідки діяльності ТНК. Діяльність транснаціональних банків.

Тема 2.1.7. Міжнародний обмін технологіями.

Сутність, причини та канали міжнародного обміну технологіями. Комерційні та некомерційні форми міжнародного обміну технологіями.

Тема 2.1.8. Міжнародна міграція робочої сили.

Сутність ММРС. Причини міграції. Основні види ММРС. Моделі трудових відносин: європейська, англосаксонська, китайська. Основні напрямки міграції. Світові центри

	<p>Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 11.02.03-01-2018
		стор. 5 із 7	

експорту та імпорту робочої сили. Вплив міграції робочої сили на економіку: переваги та недоліки міжнародної міграції робочої сили для країн-експортерів та країн-імпортерів робочої сили. Регулювання трудової міграції на національному, міжнародному і наднаціональному рівнях. Еміграційна та імміграційна політика.

2.2. Модуль №2 «Валютно-фінансові та інституціональні засади розвитку МЄВ в умовах глобалізації та міжнародної економічної інтеграції».

Тема 2.2.1. Міжнародні валютні відносини.

Сутність валюти та валютного курсу, їх види. Сучасні теорії валютного курсу. Сутність міжнародних валютних відносин. Національна валютна система, її елементи. Етапи розвитку сучасної міжнародної валютної системи та її основні риси. Європейська валютна система. Міжнародні валютні ринки, їх структура та види.

Тема 2.2.2. Міжнародні кредити.

Сутність, функції та принципи міжнародного кредитування. Види міжнародних кредитів. Форфейтинг. Факторинг. Міжнародний лізинг. Діяльність Міжнародного валютного фонду. Діяльність Групи Світового банку. Основні цінні папери (зобов'язання) та похідні фінансові інструменти.

Тема 2.2.3. Ціноутворення на міжнародному ринку.

Сутність та види цін у міжнародній торгівлі. Фактори, що впливають на ціноутворення на міжнародному ринку. Особливості вибору цінової стратегії компанії на зарубіжних ринках.

Тема 2.2.4. Міжнародна економічна інтеграція.

Сутність, цілі та передумови міжнародної економічної інтеграції країн. Міжнародна економічна інтеграція на мікро- та макрорівні. Переваги та недоліки міжнародної економічної інтеграції країн. Реінтеграція, види реінтеграції.

Тема 2.2.5. Особливості регіональної економічної інтеграції.

Передумови, цілі та етапи створення ЄС. Основні органи та допоміжні органи ЄС, їх функції. Особливості взаємодії країн ЄС на сучасному етапі. Галузі спільної політики ЄС (регіональна, аграрна, зовнішньоторговельна, конкурентна, в сфері безпеки тощо). Економічні відносини України з ЄС на сучасному етапі.

Особливості регіональної економічної інтеграції: АСЕАН (Асоціація держав Південно-Східної Азії), АТЕС (Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво), НАФТА (Північноамериканська зона вільної торгівлі), МЕРКОСУР. Особливості економічних відносин України з ГУАМ, СНД та ОЧЕС.

Тема 2.2.6. Глобалізація та глобальні проблеми людства.

Сутність глобалізації, її прояви, переваги та недоліки глобалізації. Коефіцієнт глобалізації країн. Глобальні проблеми сучасності, їх класифікаційні ознаки. Міжнародна взаємодія у розв'язанні екологічних, демографічних проблем, проблеми збереження миру.

2.3. Модуль №3 «Курсова робота».

Курсова робота (КР) з дисципліни виконується у п'ятому семестрі, відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення, поглиблення та систематизації теоретичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни у сфері міжнародних економічних відносин із застосуванням навичок індивідуальної та самостійної роботи з використанням різних джерел інформації.

Конкретна мета КР полягає у глибокому та всебічному розкритті змісту відповідної теми курсової роботи, її найбільш важливих питань із застосуванням інструментарію

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини»	Шифр документу	СМЯ НАУ РНП 11.02.03-01-2018
		стор. 6 із 7	

економічного аналізу для проведення дослідження, програма якого надана в методичних рекомендаціях з курсового проектування.

Для успішного виконання курсової роботи студент повинен **знати** загальні закономірності розвитку світового господарства, форми прояву цих закономірностей у різних секторах економіки і регіонах, інтеграційних об'єднаннях та окремих країнах; основні механізми регулювання і управління розвитком міжнародних економічних відносин на національному, інтернаціональному та наднаціональному рівнях; **вміти** формулювати власні погляди стосовно невирішених проблем у сфері МЕВ та обґрунтовувати висновки і пропозиції, спрямовані на їх розв'язання; самостійно аналізувати динамічні якісні зміни у розвитку МЕВ; давати оцінку поточним міжнародним економічним подіям; характеризувати сучасний стан, проблеми та перспективи участі України у світогосподарських зв'язках.

Час, потрібний для виконання КР, – 30 годин самостійної роботи.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

3.1. Основні рекомендовані джерела

- 3.1.1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / І.В. Амеліна, Т.Л. Попова, С.В. Владимиров. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 256 с.
- 3.1.2. Задоя А.О. Міжнародна економіка: підручник / А.О. Задоя. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 416 с.
- 3.1.3. Козак Ю.Г. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / Ю.Г. Козак, Н.С. Логвінова, О.В. Захарченко, Є.В. Кравченко. – К.: Центр навчальної літератури, 2012. – 330 с.
- 3.1.4. Козак Ю.Г. Міжнародна торгівля / [Ю.Г. Козак, Н.С. Логвінова, Н.В.Притула та ін.]. – [5-те вид. перероб. та доп.]. – Київ-Катовіце-Краков: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.
- 3.1.5. Міжнародні фінанси: навч. посіб. / [Ю.Г. Козак та ін.]. – [5-те вид. перероб. та доп.]. – К., Катовіце: Центр учбової літератури, 2014. – 348 с.
- 3.1.6. Мокій А.І., Міжнародні організації: навч. посіб. / А.І. Мокій, Т.П. Яхно, І.Г. Бабець. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 280 с.
- 3.1.7. Паценко О.Ю. Міжнародні економічні відносини: конспект лекцій / О.Ю. Паценко, Л.Л. Литвиненко. – К.: Видавництво Національного авіаційного університету «НАУ-друк», 2009. – 64 с.

3.2. Додаткові рекомендовані джерела

- 3.2.1. Горбач Л.М. Міжнародні економічні відносини: підручник / Л.М. Горбач, О.В. Плотніков. – К.: Кондор, 2009. – 264 с.
- 3.2.2. Козик В.В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Н.Б. Даниленко. – [7-е вид.]. – К.: Знання, 2008. – 406 с.
- 3.2.3. Павленко І.І. Міжнародна торгівля та інвестиції: навч. посіб. / І.І. Павленко, О.В. Варяниченко, Н.А. Навроцька. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 256 с.
- 3.2.4. Сазонець І.Л. Міжнародна інвестиційна діяльність: підручник / І.Л. Сазонець, О.А. Джусов, О.М. Сазонець. – К.: Центр учбової літератури, 2007 – 304 с.
- 3.2.5. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: теорія: підручник для студ. екон. спец, вищих навч. закл / А.С. Філіпенко. – К.: Либідь, 2008. – 408 с.
- 3.2.6. Шевчук В.О. Міжнародна економіка: теорія і практика: підручник / В.О. Шевчук. – К.: Знання, 2008. – 663 с.
- 3.2.7. Школа І.М. Міжнародні економічні відносини: підручник для студ. вищ. навч. закл. / І.М. Школа, В.М. Козменко, О.В. Бабінська; Чернів. торг.-екон. ін-т Київ. нац. торг.-екон. ун-ту. – [2-ге вид., переробл. і допов.]. – Чернівці: Книги-XXI, 2007. – 544 с.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини»	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП 11.02.03-01-2018
		стор. 7 із 7	

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				